

SET 2013
PAPER – II

SANSKRIT

Signature of the Invigilator

Question Booklet No.

1.

OMR Sheet No..

Subject Code

ROLL No.

Time Allowed : 75 Minutes

Max. Marks : 100

No. of pages in this Booklet : 8

No. of Questions : 50

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

1. Write your Roll No and the OMR Sheet No in the spaces provided on top of this page.
2. Fill in the necessary information in the spaces provided on the OMR response sheet.
3. This booklet consists of fifty (50) compulsory questions each carrying 2 marks.
4. Examine the question booklet carefully and tally the number of pages/questions in the booklet with the information printed above. **Do not accept a damaged or open booklet.** Damaged or faulty booklet may be got replaced within the first 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time given.
5. Each Question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D) in the OMR sheet. You have to completely darken the circle indicating the most appropriate response against each item as in the illustration.

A B C D
6. All entries in the common OMR response sheet for Papers I and II are to be recorded in the original copy only.
7. Use only Blue/Black Ball point pen.
8. Rough Work is to be done on the blank pages provided at the end of this booklet.
9. If you write your Name, Roll Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except in the spaces allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
10. You have to return the Original OMR Sheet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. **You are, however, allowed to carry the test booklet and the duplicate copy of OMR Sheet** on conclusion of examination.
11. Use of any calculator, mobile phone or log table etc. is strictly prohibited.
12. **There is no negative marking.**

SANSKRIT

PAPER-II

Note :—This paper contains **fifty (50)** objective type questions, each question carrying **two (2)** marks.

Attempt **all** the questions.

1. 'मघवन' इत्याख्यः देवः अस्ति —
(A) अग्निः
(B) इन्द्रः
(C) वरुणः
(D) गणेश
2. 'घृतपृष्ठः' इति पदस्य उचितं विशेष्यम् —
(A) सोमः
(B) सविता
(C) अग्निः
(D) इन्द्रः
3. उरुगायः अस्ति —
(A) वरुणः
(B) बृहस्पतिः
(C) सोमः
(D) विष्णुः
4. विश्ववाराः सुभगाः रेवती अस्ति —
(A) उषाः
(B) अश्विनौ
(C) रुद्रः
(D) इन्द्रः
5. मरुतां पिता अस्ति —
(A) इन्द्रः
(B) बृहस्पतिः
(C) रुद्रः
(D) गणेशः
6. 'मौञ्जवतः' इति कथ्यते —
(A) सोमः
(B) अश्विनौ
(C) सूर्यः
(D) अग्निः
7. तैत्तिरीय-ब्राह्मणस्य सम्बन्धः अस्ति —
(A) शुक्लयजुर्वेदेन
(B) कृष्णयजुर्वेदेन
(C) सामवेदेन
(D) ऋग्वेदेन
8. समुचितां तालिकां चिनुत —
क. गोपथब्राह्मणम् 1. सामवेदः
ख. षड्विंशब्राह्मणम् 2. यजुर्वेदः
ग. मैत्रायणी-आरण्यकम् 3. अथर्ववेदः
घ. कौषीतकी-उपनिषद् 4. ऋग्वेदः
(A) क - 2, ख - 4, ग - 1, घ - 3
(B) क - 1, ख - 4, ग - 3, घ - 2
(C) क - 4, ख - 3, ग - 1, घ - 2
(D) क - 3, ख - 1, ग - 2, घ - 4,
9. विपाशा-शुतुद्रि-नाम्न्योः नद्योः वर्णनम् अस्ति —
(A) यम — यमी — सूक्ते
(B) सरमा — पणि — सूक्ते
(C) विश्वामित्र — नदी — सूक्ते
(D) पुरुरवा — उर्वशी — सूक्ते

10. ज्योतिषम् अधिकृत्य वेदानां कालनिर्धारणं करोति —
 (A) विन्टरनित्सः
 (B) मैक्समूलरः
 (C) लोकमान्य-तिलकः
 (D) मैक्डोनलः
11. शुल्वसूत्राणां वर्ण्यविषयः —
 (A) वर्णः
 (B) तर्कः
 (C) धर्मः
 (D) यज्ञवेदी-निर्माणविधिः
12. प्रत्ययसर्गेण सम्बद्धः नास्ति —
 (A) विपर्ययः
 (B) अशक्तिः
 (C) तुष्टिः
 (D) वैराग्यम्
13. प्रकृति-विकृतिः अस्ति —
 (A) पुरुषः
 (B) प्रधानम्
 (C) अहङ्कारः
 (D) उपरिष्ठात् सर्वे
14. 'गुणाः' इत्यस्य समुचितं विशेषणं नास्ति —
 (A) प्रकाशप्रवृत्तिनियमार्थाः
 (B) अन्योन्याभिभवाश्रयजननमिथुनवृत्तयः
 (C) प्रीत्यप्रीतिविषादात्मकाः
 (D) त्रिगुणादिविपर्ययः
15. अहङ्काराद् उत्पद्यते —
 (A) पञ्चमहाभूतम्
 (B) महत्
 (C) प्रकृतिः
 (D) षोडशकः गणः

16. यत्समवायिकारणप्रत्यासन्नमवधृतसामर्थ्यं तत् —
 (A) समवायिकारणम्
 (B) असमवायिकारणम्
 (C) निमित्तकारणम्
 (D) अकारणम्
17. गुणपदार्थः अस्ति —
 (A) आकुञ्चनम्
 (B) अश्वत्वम्
 (C) तमस्
 (D) अनुमितिः
18. नैयायिकाः स्वतन्त्रप्रमाणत्वं न स्वीकुर्वन्ति —
 (A) शब्दस्य
 (B) अर्थापत्तेः
 (C) अनुमानस्य
 (D) उपमानस्य
19. पञ्चावयववाक्यस्य अङ्गम् अस्ति —
 (A) प्रतिभासः
 (B) उपनयः
 (C) पुष्टिः
 (D) साङ्कर्यम्
20. नामजात्यादियोजनाविहीनं ज्ञानम् अस्ति —
 (A) निर्विकल्पकं प्रत्यक्षम्
 (B) सविकल्पकं प्रत्यक्षम्
 (C) परामर्शः
 (D) स्वलक्षणम्
21. नित्यकर्मणां विषये सत्यकथनम् अस्ति —
 (A) तेषाम् अकरणे प्रत्यवायः उत्पद्यते ।
 (B) सगुणब्रह्मविषयमानसव्यापाररूपाणि शाण्डिल्यविद्यादीनि नित्यकर्माणि सन्ति ।
 (C) निगृहीतस्य मनसः श्रवणादौ तदनुगुणविषये च समाधिः नित्यकर्मणः साधनं भवति ।
 (D) नित्यकर्माणि पापक्षयसाधनानि भवन्ति ।

22. उत्कृष्टोपाधितया विशुद्धसत्त्वप्रधाना अस्ति —
 (A) अज्ञानसमष्टिः
 (B) अज्ञानव्यष्टिः
 (C) मुक्तिः आत्यन्तिकी
 (D) अखण्डाकाराकारितचित्तवृत्तिः
23. सङ्कल्पविकल्पात्मिका अन्तःकरणवृत्तिः अस्ति —
 (A) मनः
 (B) बुद्धिः
 (C) वैश्वानरः
 (D) प्राणमयकोशः
24. वेदान्तदर्शने सम्बन्धनामकस्य अनुबन्धस्य विवरणं प्रस्तौति —
 (A) तदैक्यप्रमेयगताज्ञाननिवृत्तिः स्वस्वरूपानन्दावाप्तिश्च ।
 (B) तदैक्यप्रमेयस्य तत्प्रतिपादकोपनिषत्प्रमाणस्य च बोध्यबोधकभावः ।
 (C) नितान्तनिर्मलस्वान्तः साधनचतुष्टायसम्पन्नः प्रमाता ।
 (D) असर्पभूतायां रज्ज्वौ सर्पारोपवद् वस्तुन्यवस्त्वारोपः ।
25. अतत्त्वतोऽन्यथाप्रथा —
 (A) विकारः
 (B) विवर्तः
 (C) विषयः
 (D) विषादः
26. अधस्तनयुग्मानां समुचितां तालिकां चिनुत —
 क. ईश्वरकृष्णः 1. तर्कभाषा
 ख. सदानन्दः 2. लघुसिद्धान्तकौमुदी
 ग. केशवमिश्रः 3. सांख्यकारिका
 घ. वरदराजः 4. वेदान्तसारः
 (A) क - 1, ख - 2, ग - 4, घ - 3
 (B) क - 2, ख - 1, ग - 3, घ - 4
 (C) क - 3, ख - 4, ग - 1, घ - 2
 (D) क - 4, ख - 3, ग - 2, घ - 1

27. प्रगृह्यसञ्ज्ञायाः स्थितिं द्योतयति —
 (A) मुनी + इमौ
 (B) बालकौ + इमौ
 (C) वारि + इदम्
 (D) तपस् + चर्या
28. 'अग्निचित्' शब्दे 'टि' अंशः अस्ति —
 (A) अग्नि
 (B) अग्निच्
 (C) अग्निचि
 (D) इत्
29. अधस्तनयुग्मानां समीचीनां तालिकां चिनुत —
 क. प्रातिपदिकम् 1. सुडनपुंसकस्य
 ख. विभाषा 2. डिति ह्रस्वश्च
 ग. सर्वनामस्थानम् 3. कृत्तद्धितसमासाश्च
 घ. नदी 4. न वेति
 (A) क - 1, ख - 2, ग - 4, घ - 3
 (B) क - 2, ख - 1, ग - 3, घ - 4
 (C) क - 4, ख - 3, ग - 2, घ - 1
 (D) क - 3, ख - 4, ग - 1, घ - 2
30. षष्ठीविधायकं सूत्रयुग्मम् अस्ति —
 (A) ज्ञोऽविदर्थस्य करणे — अधीगर्थददेशां कर्मणि
 (B) विभाषा गुणेऽस्त्रियाम् — वारणार्थानामीप्सितः
 (C) अभिनिविशश्च — तुमर्थाच्च भाववचनात्
 (D) अनुर्लक्षणे — उपान्वध्याङ्वसः ।
31. 'घन इव श्यामः घनश्याम' इत्यत्र समासः —
 (A) तत्पुरुषः
 (B) इतरेतरद्वन्द्वः
 (C) बहुव्रीहिः
 (D) द्विगुः

32. 'चार्थे द्वन्द्वः' इत्यत्र वर्तमानस्य 'च' शब्दस्य अर्थः —

- (A) अन्वाचयः
- (B) पुराणः
- (C) व्यधिकरणम्
- (D) परिणामः

33. तृतीयाविधायकं सूत्र नास्ति —

- (A) येनाङ्गविकारः
- (B) सहयुक्तेऽप्रधाने
- (C) साऽमन्त्रितम्
- (D) कर्तृकरणयोस्तृतीया

34. ग्रिमनियमस्य संशोधकर्तारौ भाषावैज्ञानिकौ —

- (A) ब्रुगमान-वाकरनागलौ
- (B) विल्हेमथाम्सन-जोहन्सश्मिटौ
- (C) हेर्मान्ग्रासमन्-कार्लबर्नरौ
- (D) पॉट-फोर्तुनातोवौ

35. संघर्षी ध्वनिसमवायः अस्ति —

- (A) ह्, श्, स्, ज्, फ्
- (B) त्, व्, द्, ध्, ब्
- (C) ड्, ञ्, ण्, न्, म्
- (D) एतेषु न कश्चन

36. आकृतिमूलके भाषावर्गिकरणे सम्बन्धतत्त्वस्य कार्यं कुरुतः —

- (A) स्थान-निपातौ
- (B) प्रकृति-प्रत्ययौ
- (C) विभक्ति-उपसर्गौ
- (D) नैतेषु कश्चन

37. वामनस्य काव्यलक्षणम् अस्ति —

- (A) रीतिरात्मा काव्यस्य
- (B) रमणीयार्थप्रतिपादकः शब्दः काव्यम्
- (C) शब्दार्थौ सहितौ काव्यम्
- (D) ज्ञानं काव्यम्

38. विश्वनाथानुसारम् आनन्त्य-व्यभिचार-नामकौ दोषौ आपततः —

- (A) यदि जातौ सङ्केतग्रहः स्वीक्रियते
- (B) यदि अपोहे सङ्केतग्रहः स्वीक्रियते
- (C) यदि व्यक्तौ सङ्केतग्रहः स्वीक्रियते
- (D) यदि गुणे सङ्केतग्रहः स्वीक्रियते

39. संभोग-विप्रलम्भ-नामकौ भेदौ स्तः —

- (A) शृङ्गारस्य
- (B) अद्भुतस्य
- (C) शान्तस्य
- (D) नैतेषु कस्यचन

40. सारोपा-साध्यवसान-नामकौ भेदौ स्तः —

- (A) लक्षणायाः
- (B) अभिधायः
- (C) व्यञ्जनायाः
- (D) एतासां सर्वासाम्

41. रामायणे काण्डानां संख्या —

- (A) 7
- (B) 18
- (C) 16
- (D) 8

42. रामायणे आश्रितं काव्यं नास्ति —

- (A) रघुवंशम्
- (B) सेतुबन्धः
- (C) भट्टिकाव्यम्
- (D) बुद्धचरितम्

43. मौसलपर्वं वर्तते —

- (A) सौन्दरनन्दे
- (B) महाभारते
- (C) किरातार्जुनीये
- (D) रघुवंशे

44. मृच्छकटिकम् अस्ति —

- (A) नाटकम्
- (B) प्रकरणम्
- (C) प्रहसनम्
- (D) नैतुषु किञ्चित्

45. कल्हणस्य रचना अस्ति —

- (A) राजतरङ्गिणी
- (B) श्रीकण्ठचरितम्
- (C) सोमपालविजयः
- (D) सेतुकाव्यम्

46. प्रसन्नराघवस्य रचनाकारः —

- (A) भवभूतिः
- (B) जयदेवः
- (C) मुरारिः
- (D) कृष्णचन्द्रः

47. शिवराज्यविजयं विभक्तम् अस्ति —

- (A) निःश्वासेषु
- (B) अध्यायेषु
- (C) काण्डेषु
- (D) सर्गेषु

48. मेघदूते प्रयुक्तं छन्दः —

- (A) मालिनी
- (B) अनुष्टुप्
- (C) उपजातिः
- (D) मन्दक्रान्ता

49. विक्रमोर्वशीयस्य नायकः —

- (A) पुरुरवाः
- (B) विक्रमादित्यः
- (C) अग्निमित्रः
- (D) विक्रमः

50. 'नलचम्पू' इत्यस्य लेखकः —

- (A) त्रिविक्रमभट्टः
- (B) सोमदेवः
- (C) क्षेमेन्द्रः
- (D) नैतेषु कश्चन ।

ROUGH WORK

ROUGH WORK